

Panasztörvény

- Az Országgyűlés Magyarország korrupció elleni fellépésével összhangban, **biztosítva a bejelentők** minél teljesebb **védelme** érdekében szükséges intézkedéseket, a **bejelentések jelentőségét a magánszektorban is elismerve** megalkotta a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. Törvényt, ezzel kötelezővé téve belső visszaélés-bejelentési rendszer (továbbiakban: **Visszaélés-bejelentési rendszer**) létrehozását.

A szabály célja

- A rendszer lényege, hogy mindazok, akik erre jogosultak, amennyiben **visszaélést tapasztalnak, azt biztonságosan**, jogaik sérelme nélkül **bejelenthessék**, illetve biztosak lehessenek abban, hogy a panaszaikat, a bejelentővédelmi rendszer üzemeltetője **megvizsgálja**, és **szükség esetén intézkedéseket hoz a bejelentett szabálytalanságok megszüntetése érdekében**.

Kik a bejelentővédelmi rendszer működtetésére kötelesek?

- **A törvény kihirdetését (2023.07.24.) követő 60. naptól** visszaélés-bejelentő rendszert kell üzemeltetniük az alábbi szervezeteknek:
- **minden 250 fő foglalkoztatotti létszám feletti szervezet,**
- 50 fő foglalkoztatotti létszám feletti állami szerv, állami szerv irányítása vagy felügyelete alatt álló költségvetési szerv, és az állam tulajdonában vagy tulajdonosi joggyakorlása alatt álló szervezet, gazdasági társaság,
- létszámtól függetlenül minden olyan szervezet, amely a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) hatálya alá tartozik (pl. ügyvédek, közjegyzők, könyvvizsgálók).
-
- **2023. december 17. napjától visszaélés-bejelentő rendszert kell üzemeltetnie valamennyi olyan szervezetnek, amely legalább 50 főt foglalkoztat.** A kötelezettség szempontjából nincs jelentősége annak, hogy gazdasági társaságról vagy civil szervezetről van szó.

Ki minősül foglalkoztatottnak, ki számít bele a létszámba?

- A Panasz törvény a Foglalkoztatás felügyeletéről szóló törvény fogalmát használja miszerint:
- **foglalkoztatásra irányuló jogviszony: minden olyan jogviszony, amelyben**
 - a foglalkoztatott a foglalkoztató részére és annak irányítása alatt ellenérték fejében tevékenységet végez vagy
 - önmaga foglalkoztatását végzi.

Ki végzi önmaga foglalkoztatását?

- Leginkább azok a magánszemélyek, akik egyéni vállalkozóként, vagy természetes személyként kötnek egy „foglalkoztatóval” megbízási, vagy vállalkozási szerződést.
- Az **önfoglalkoztatás** fogalmát Magyarországon az uniós jog átültetése nyomán kezdték el használni. Az **önfoglalkoztató nem tekinthető jogi fogalomnak**. Nincs hivatalos, kellő pontosságú definíciója sem közösségi, sem a hazai jogban, de leginkább a fenti személyeket értjük rajta, akik gyakorta kényszer vállalkozók.

A visszaélés bejelentési rendszer kisegítő jellege

- Csak akkor alkalmazzuk, amikor a törvény 1. sz. melléklete szerinti valamely uniós irányelv, vagy magyar jogszabály által létrehozott rendszer nem áll rendelkezésünkre.
- Ilyenek pl.:
- Pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos irányelvek
- A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos irányelvek
- Közlekedésbiztonsággal kapcsolatos irányelvek
- Környezetvédelemmel kapcsolatos irányelvek

Közös rendszer létrehozásának lehetősége

Azok a foglalkoztatók,

- amelyek legalább 50, de legfeljebb 249 személyt foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében foglalkoztatnak,
 - a belső visszaélés-bejelentési rendszert közösen is létrehozhatják és működtethetik.
-
- Gazdaságos lehet, de alapvetően bizalmi kérdéseket vet fel.

Ki legyen az üzemeltetője a bejelentővédelmi rendszernek?

- a foglalkoztatónál egy erre a célra kijelölt, **pártatlan személy** (pl. kettős feladatkörben a HR-vezető, az integritás-tanácsadó, az adatvédelmi tisztviselő),
- vagy szervezeti egység működtetheti, de
- a rendszer működtetésével szerződés keretében bejelentővédelmi ügyvéd vagy más külső szervezet is megbízható.
- Kell egy bejelentővédelmi szabályzat, ami az adott szervezetnél rögzíti az eljárást.

Szabályzat 1. Fogaommeghatározások

- **Panasz:** A panasz olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és elintézése nem tartozik más – így különösen bírósági, közigazgatási – eljárás hatálya alá. A panasz javaslatot is tartalmazhat;
- **Közérdekű bejelentés:** A közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja. A közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat;
- **Bejelentés:** Panaszt vagy Közérdekű bejelentés tartalmazó szóbeli vagy írásos közlés, amelyet bejelentő személy a Visszaélés-bejelentési rendszerben a címzethez eljuttat;
- **Bejelentő:** az a személy, aki Bejelentést a Visszaélés-bejelentési rendszerben megteszi;
- **Bejelentésben érintett személy:** a Bejelentésben érintett természetes személy, illetve jogi személy;
- **Foglalkoztatásra irányuló jogviszony:** minden olyan jogviszony, amelyben a foglalkoztatott a foglalkoztató részére és annak irányítása alatt ellenérték fejében tevékenységet végez, vagy önmaga foglalkoztatását végzi.
- **Foglalkoztató:** aki természetes személyt foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében foglalkoztat.
- **Foglalkoztatott:** az a természetes személy, aki a Foglalkoztató számára és annak irányítása alatt Foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében, ellenérték fejében tevékenységet végez, vagy önmaga foglalkoztatását végzi.

Szabályzat 2.

- Az eljárásra kijelölt szervezeti egység/független személy házon belül/bejelentővédelmi ügyvéd
- És ezek elérhetőségei

Szabályzat 3.

Bejelentés tételére jogosultak felsorolása

- a) a munkáltató által **Foglalkoztatott**;
- b) az a Foglalkoztatott, akinek a munkáltatónál fennálló foglalkoztatásra **irányuló jogviszonya megszűnt**;
- c) a munkáltatóval foglalkoztatásra irányuló **jogviszonyt létesíteni kívánó** olyan személy, aki esetében e jogviszony létesítésére vonatkozó eljárás megkezdődött;
- d) **az egyéni vállalkozó, az egyéni cég, ha a munkáltatóval szerződéses** kapcsolatban áll;
- e) a munkáltató **kuratóriuma** és annak tagjai, mint a munkáltatóban tulajdonosi részesedéssel rendelkező személyek, valamint a munkáltató vagyonőre/vagyonellenőre, közhasznú felügyelő bizottsága, és annak bármely tagja;
- f) a munkáltatóval szerződéses kapcsolat létesítésére vonatkozó eljárást megkezdett, szerződéses kapcsolatban álló vagy szerződéses kapcsolatban **állt vállalkozó, alvállalkozó, beszállító, illetve megbízott felügyelete és irányítása alatt álló személy**;
- g) a munkáltatónál tevékenységet végző **gyakornok és önkéntes**;
- h) a munkáltatóval az d), e) vagy g) pont szerinti jogviszonyt vagy szerződéses kapcsolatot **létesíteni kívánó** olyan személy, aki esetében e jogviszony vagy szerződéses kapcsolat létesítésére vonatkozó **eljárás megkezdődött**, és
- i) az a személy, akinek a d), e) vagy g) pont szerinti jogviszonya vagy szerződéses kapcsolata a **munkáltatóval megszűnt**.

Bejelentő tájékoztatása

- A Panasztörvény szerint a bejelentő a bejelentését **több csatornán is megteheti**. Az első lehetőség, ha panaszát, közérdekű bejelentését az állami szerveknél, helyi önkormányzatoknál teszi meg. Közérdekű bejelentését a közérdekű bejelentések védett elektronikus rendszerében (<https://www.ajbh.hu/kozerdeku-bejelentes-benyujtasa>) saját nevében, vagy akár azonosítás nélkül is megteheti. A közérdekű bejelentések megtételére és nyilvántartására szolgáló elektronikus rendszer üzemeltetéséről **az alapvető jogok biztosa gondoskodik**.

A Panasztörvény 32. § (1) bekezdése meghatározza azokat az állami szerveket, amelyek elkülönített visszaélés-bejelentési rendszert hoznak létre. Ezekbe az elkülönített visszaélés-bejelentési rendszerekbe is bárki tehet bejelentést.

- **Elkülönített visszaélés-bejelentési rendszert hoz létre**
- a) az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság,
- b) a Gazdasági Versenyhivatal,
- c) az Integritás Hatóság,
- d) a Közbeszerzési Hatóság,
- e) a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,
- f) a Magyar Nemzeti Bank,
- g) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság,
- h) a Nemzeti Média-és Hírközlési Hatóság,
- i) az Országos Atomenergia Hivatal és

- j) a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága.
- k) Budapest Főváros Kormányhivatala,
- l) az egészségügyi államigazgatási szerv központi szerve,
- m) a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal,
- n) a gyógyszerészeti államigazgatási szerv központi szerve,
- o) az országos hulladékgazdálkodási hatóság,
- p) a Magyar Államkincstár,
- q) az országos környezetvédelmi hatóság,
- r) a közlekedésért felelős miniszter,
- s) a Nemzeti Adó-és Vámhivatal,
- t) az Országos Rendőr-főkapitányság,
- u) az országos természetvédelmi hatóság.

Szabályzat 4.

A bejelentés módja

- A Bejelentést **szóban vagy elektronikus úton, e-mail útján írásban lehet megtenni**. A szóbeli Bejelentést telefonon vagy személyesen lehet megtenni. A személyes bejelentés megtételére előzetes időpontegyeztetést követően a van mód munkanapokon.
- A a telefonon hozzá érkező szóbeli Bejelentést írásba foglalja és – annak ellenőrzésére, helyesbítésére, aláírással történő elfogadására vonatkozó lehetőség biztosítása mellett – a Bejelentő számára másodpéldányban átadja.
- Ha a Bejelentő személyesen teszi meg a Bejelentését, a a szóbeli bejelentést a személyes adatok védelmére vonatkozó előírások szerint megtett tájékoztatást követően
 - a) tartós és visszakereshető formában rögzíti, vagy
 - b) írásba foglalja és – annak ellenőrzésére, helyesbítésére, aláírással történő elfogadására vonatkozó lehetőség biztosítása mellett – a bejelentő számára másodpéldányban átadja.
- A a szóbeli Bejelentés írásba foglalása során teljes és pontos jegyzőkönyvet köteles készíteni.
- Szóbeli bejelentés esetén aa Bejelentő figyelmét felhívja a rosszhiszemű bejelentés következményeire, a Bejelentés kivizsgálására irányadó eljárási szabályokra és arra, hogy a Bejelentő személyazonosságát – ha az annak megállapításához szükséges adatokat megadja – a Bejelentés kivizsgálás valamennyi szakaszában bizalmasan kezelik.
- Írásbeli Bejelentés esetén a az írásbeli Bejelentés kézhezvételétől számított 7 (hét) napon belül a Bejelentés megtételéről elektronikus visszaigazolást küld a Bejelentő számára e-mail útján. A visszaigazolás keretében a Bejelentő részére általános tájékoztatást kell nyújtani az eljárási és adatkezelési szabályokról.

Szabályzat 5.

A kivizsgálás

- A a hozzá érkezett Bejelentésben foglaltakat a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb a Bejelentés beérkezésétől számított **30 (harminc) napon belül kivizsgálja**. Ezt a határidőt különösen indokolt esetben, a Bejelentő egyidejű tájékoztatása mellett lehet **meghosszabbítani**. A Bejelentőt ebben az esetben a kivizsgálás várható időpontjáról és a kivizsgálás meghosszabbításának okairól röviden e-mail útján **tájékoztatni kell**. A Bejelentés kivizsgálásának és a Bejelentő tájékoztatásának határideje a meghosszabbítás esetén sem haladhatja meg a 3 (három) hónapot.
- A Bejelentés kivizsgálása során a kapcsolatot tart a Bejelentővel, ennek keretében a Bejelentés kiegészítésére, pontosítására, a tényállás tisztázására, valamint további információk rendelkezésre bocsátására hívhatja fel a Bejelentőt.
- A Bejelentés **kivizsgálása mellőzhető**, ha
 - a) a Bejelentést **azonosíthatatlan** Bejelentő tette meg (azonosíthatatlan a Bejelentő, ha a Bejelentő személyére vonatkozóan – az erre vonatkozóan tett ésszerű erőfeszítések dacára – nem áll a számára elegendő információ);
 - b) a Bejelentést **nem a Bejelentés megtételére jogosult** személy tette meg;
 - c) a Bejelentés **ugyanazon Bejelentő által tett ismételt**, a korábbi bejelentéssel azonos tartalmú bejelentés, illetve) a közérdek vagy a nyomós magánérdek sérelme a Bejelentésben érintett személy jogainak a Bejelentés kivizsgálásából eredő korlátozásával nem állna arányban.

Kivizsgálás folyt.

- Ha a Bejelentés kivizsgálása **mellőzhető**, a-nek ezen tény megállapításáig el kell végeznie a **Bejelentés fogadásával, rögzítésével, valamint a Bejelentéssel összefüggő tájékoztatások megadásával kapcsolatos feladatokat**.
- A Bejelentés kivizsgálása során értékelni kell a Bejelentésben foglalt körülmények helytállóságát, és meg kell hozni azokat az intézkedéseket, amelyek alkalmasak a jogellenes vagy jogellenesnek feltételezett cselekmények vagy mulasztások, illetve egyéb visszaélések orvoslására.
- Ha a Bejelentés tartalma alapján **büntetőeljárás kezdeményezése indokolt**, akkor intézkedni kell a büntető feljelentés megtételéről.
- A a Bejelentés kivizsgálásáról vagy annak mellőzéséről és a mellőzés indokáról, a Bejelentés kivizsgálásának az eredményéről, a megtett vagy tervezett intézkedésekről a Bejelentőt **írásban tájékoztatja**. Az írásbeli tájékoztatás kizárólag akkor mellőzhető, ha a a Bejelentőt szóban tájékoztatta, aki a tájékoztatást – utólag is igazolható módon – kifejezetten tudomásul vette.
- A világos és könnyen hozzáférhető információt nyújt a Visszaélés-bejelentési rendszer működésére, a Bejelentéssel kapcsolatos eljárásra, valamint a Visszaélés-bejelentési rendszerekre és eljárásokra vonatkozóan.

Bejelentők védelme

- 1. Minden, a Bejelentő számára hátrányos intézkedés,
 - a) amelyre a Bejelentés jogszerű megtétele miatt kerül sor és
 - b) amelyet a vele fennálló jogviszonnyal vagy kapcsolattal összefüggésben valósítanak meg, jogellenesnek minősül akkor is, ha egyébként jogszerű lenne.

2. Hátrányos intézkedésnek minősül a Bejelentő számára hátrányos cselekmény vagy mulasztás, különösen

- a) a felfüggesztés, a csoportos létszámcsökkentés, a felmondás vagy ezekkel egyenértékű intézkedések;
- b) a munkaköri feladatok átruházása, a munkavégzés helyének megváltoztatása, a bércsökkentés, a munkaidő megváltoztatása;
- c) a képzés megtagadása;
- d) a negatív teljesítményértékelés vagy munkareferencia;
- e) a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyára vonatkozó törvény szerinti bármely hátrányos jogkövetkezmény – így különösen fegyelmi intézkedés, megrovás, pénzügyi szankció – alkalmazása;
- f) a kényszerítés, a megfélemlítés, a zaklatás vagy a kiközösítés;
- g) a hátrányos megkülönböztetés, hátrányos vagy tisztességtelen bánásmód;
- h) a határozott idejű foglalkoztatásra irányuló jogviszony határozatlan idejűvé átalakításának elmulasztása, ha a Foglalkoztatott jogszerű elvárása az volt, hogy foglalkoztatásra irányuló jogviszonyát határozatlan idejűvé változtatják;

- i) a határozott idejű munkaszerződés megújításának elmulasztása vagy annak idő előtti megszüntetése;
- j) a károkozás, amely magában foglalja a személy jóhírnevének megsértését vagy a pénzügyi veszteséget, beleértve az üzleti lehetőség elvesztését és a bevételkiesést is;
- k) az olyan intézkedés, amelynek eredményeképpen okkal következik, hogy az adott személy a jövőben foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt a foglalkoztatásra irányuló jogviszonya szerinti ágazatban nem létesíthet;
- l) az egészségügyi alkalmassággal összefüggő vizsgálat előírása;
- m) az áru- vagy szolgáltatási szerződés idő előtti megszüntetése vagy felmondása, és
- n) az engedély visszavonása.

Valódi védelem

- A fentiek szerinti hátrányos intézkedéssel összefüggő hatósági vagy bírósági eljárás során – ha a Bejelentő a Bejelentés megtételének jogszerűségét bizonyítja –
- a) vélelmezni kell, hogy a hátrányos intézkedésre a Bejelentés jogszerű megtétele miatt került sor, és
- b) a hátrányos intézkedést hozó személyt terheli annak bizonyítása, hogy a hátrányos intézkedés megtételére alapos indokkal és nem a Bejelentés jogszerű megtétele miatt került sor.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet

dr. Limbach Viktória LL.M. ügyvéd
egészségügyi jogi és munkajogi szakjogász
címzetes egyetemi docens

Források:

dr. Horváth István tanszékvezető egyetemi docens ELTE-ÁJK „nyakunkon a panasztörvény” c. előadása

Soproni Egyetem bejelentővédelmi szabályzata